

Et skremmende ekko av fremmedfrykt

Sunnørsposten 6. des

LEDER

Antisemittismen ser ut til å være på vikende front i Norge, men vi har ingen grunn til å slå oss stolte på brystet av den grunn. Fortsatt florerer fremmedfiendtligheten, og fortsatt kan vi høre ekkoet fra mellomkrigstiden i våre holdninger. Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter (HL-senteret) lanserte i går en ny rapport om holdninger til muslimer og jøder i Norge. Resultatene som kommer fram der er mer enn alvorlige nok til at vi «må ikke sove». Mer enn hver tiende av oss støtter fortsatt påstanden om at «verdens jøder arbeider i det skjulte for å fremme sine egne interesser». Tilsvarende mener snart en av tre at «muslimer ønsker å overta Europa». Likheten med holdningene fra 30-tallets Europa er skremmende.

Når det gjelder antisemittiske holdninger er de klart sterkere i den muslimske delen av befolkningen enn hos totalen. Utbredelsen av fordommer er tre til fire ganger større i det muslimske utvalget enn i befolkningen generelt. Mange har holdninger fra opprinnelig hjemland. Samtidig setter den palestinsk-israelske konflikten spor. Når det gjelder motvilje mot kontakt i hverdagen, viskes imidlertid forskjellene mellom muslimer og befolkningen ellers ut.

Og dessverre er tallene fortsatt skremmende høye. Sjøl om de er lavere enn ved HL-senterets undersøkelse for fem år siden, forteller mange jøder også nå at de ofte unngår å vise sin religiøse tilhørighet av frykt for negative holdninger. Jøder og muslimer framstår gjerne som motparter i en religiøs konflikt preget av frykt for hverandre. Samtidig ser vi hvordan både jøder og muslimer utsettes for fiendtlighet og hets basert på samme type gruppekonstruksjoner.

Å sammenligne dette direkte med nazistenes frammarsj på 30-tallet er en avsporing. Avstanden både til nazistisk ideologi og grunnleggende samfunnsforhold i mellomkrigstidens Europa for stor til å gi dekning for en påstand om at historien er i ferd med å gjenta seg. Likevel må vi være modige nok til å se parallellene, og ta et oppgjør med både holdninger og retorikk. Tallene fra HL-undersøkelsen er skremmende nok i seg sjøl.